

Annettu julkisella
kuulutuksella
10.9.2024

Dnro 691/03.04.04.04.33/2022

Asia Valitus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa asiassa

Valittajat Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry
Kuivajoki-yhdistys ry
Jari Natunen

Yhdyshenkilö: Jari Natunen

Luvanhakija GLR Finland Oy (jäljempänä yhtiö)
Asiamies: Hannu Ahola

Päätös, josta valitetaan

**Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes 28.3.2022
Lupatunnus ML2014:0013**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (jäljempänä Tukes) on kaivoslain 61 §:n nojalla jatkanut yhtiön Väli-nimisen malminetsintäluvan (ML2014:0013) voimassaoloa. Malminetsintälupa on voimassa enintään kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Malminetsintäalue sijaitsee Iin kunnan alueella ja sen pinta-ala on 154,05 hehtaaria. Malminetsintäalueella ei sijaitse suojelualueita, suojeluohjelma-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä tai suojeltuja maisema-alueita. Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Alueelta olemassa olevaan tutkimustietoon perustuen yhtiö otaksuu alueella olevan kultaa (Au) ja hopeaa (Ag).

Päätökseen sisältyvät muun muassa seuraavat lupamääräykset:

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksessaan nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeellisiksi, jotta alueen mineraalipotentiali saadaan tehokkaasti tutkittua. Jotta mahdolliselle jatkoluvulle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina.

(--)

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsintäluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Malminetsinnästä tässä luvassa myönnettyillä menetelmillä ei synny kaivannaisjätettä. Hakijan maininta kaivannaisjätteen määrästä ja käsittelystä lupahakemuksessa ovat riittävät. Töiden loputtua kohteella on alue välittömästi saatettava mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan ja korjattava mahdolliset maastovahingot.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille (sekä näihin rinnastettaville, kaivoslaki 5 § 2 mom), Oijärven paliskunnalle ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa sekä väliaikaisista rakennelmista. Malminetsintäluvan haltijan on lisäksi ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Tukesille
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristövastuualueelle
- Metsähallitukselle

Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaisissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaisissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä Pohjois-Pohjanmaan museoon.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.

(--)

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Tässä malminetsintäluvassa ML2014:0013 määrätään lupakohtainen 2 000 euron suuruinen vakuus. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella. Kaivosviranomaisen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1 kohdat 1–2), toiminta-alueen erityispiirteitä sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioiden ja päätynyt määrättyyn vakuuteen. Kaivosviranomaisen on luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä harkittava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta

Malminetsintäluvan haltijan on kairauksen päätyttyä tulpattava kairareivät teräksisen maakairausputken paikalleen jäädessä mansettitulpalla pohjaveden maanpinnalle nousun estämiseksi. Kairaputket on katkaistava noin 0,10–0,20 senttimetrin pituuteen läheltä maanpintaa, kairaputken päät on peitettävä metallisella suojahatulla ja merkittävä selvästi huomiovärillisin puupaaluin, joissa on kairauspaikan tunnisteet ja heijastin. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella. Jos kairauksessa käytettävän veden määrä ylittää 100 kuutiometriä vuorokaudessa, on toimittava siten kuin vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:ssä todetaan. Tutkimustöitä tehtäessä on otettava huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa eikä merkittävää maisemallista haittaa.

Perustelut: Malminetsintäluvan haltijan on luovuttuaan malminetsintäalueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen

turvallisuuden vaatimaan kuntoon sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvun haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Luvansaajan on huolehdittava tutkimustoiminnassaan, ettei eri tutkimusvaiheissa kiintoainesta päädy pintavesiin. Jännessuon Natura-alueen lähellä toimittaessa on lintujen pesinnän turvaamiseksi voimakasta melua aiheuttavat malminetsintätoimet ajoitettava pesimäkauden ulkopuolelle (15.4.–31.7.).

Lupa-alueen eteläosa sijaitsee osaksi Karahkalamminsuon alueella, joka on luonnontilainen suoalue. Luvansaajan tulee pidättäytyä malminetsintätoimista kyseisellä suoalueella sulanmaan aikaan. Jos tutkimuskairauksissa kertyy soijaa maan päälle, on se kerättävä pois maastosta Karahkalamminsuon alueella toimittaessa.

Lisäksi lupa-alueelta tunnetaan muinaismuistolain (295/1963) suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka tulee huomioida lupa-alueen tutkimustöiden ja reittien suunnittelussa.

Malminetsintäluvun haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Metsähallitukselle ja alueelliselle Pohjois-Pohjanmaan museolle.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 §, VNa (391/2012) 2 §.

Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen sulanmaan aikana on pyrittävä suunnittelemaan niin, että olemassa olevia uria ja luontaisia aukkopaiikkoja käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee välttää sulanmaan aikana.

Lisätietoja kohteen tilanteesta saa Pohjois-pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa (Liite 4), Metsähallituksen lausunnossa (Liite 5) ja Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnossa (Liite 6) mainituilta yhteyshenkilöiltä tai Tukesilta.

Malminetsintäluvun haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin

toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 11 § ään.

(--)

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin (621/2011) perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 103 §:ään, jossa säädetään vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksen kohteena oleva päätös on kumottava. Toissijaisesti asia on palautettava Tukesille uudelleen käsiteltäväksi valittajien valituskirjelmässään yksilöimien ehdoin. Hallinto-oikeuden tulee selvittää lupahakemuksen siirtoon ja sen käsittelyyn liittyvä kirjeenvaihto ja kaikki muut asiakirjat sekä pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisu siitä, edellyttääkö vaarallinen kaivannaisjäte kaivoslaissa lupaedellytyksenä mainittua kaivannaisjätesuunnitelmaa, jäteveden ja kiinteän jätteen käsittelyn selvityksiä tai ympäristövaikutusten selvitystä. Hallinto-oikeuden tulee lisäksi selvittää, ovatko alueella aikaisemmin toimineet yhtiöt aiheuttaneet alueella ympäristövahinkoja. Valittajien oikeudenkäyntikulut on korvattava 800 eurolla.

Perustelut

Menettelyn virheellisyyttä koskevat valitusperusteet

Lupahakemuksen siirtäminen ilman nimenomaista siirtopäätöstä alkuperäisenä luvanhakijana toimineelta yhtiöltä nyt kysymyksessä olevalle luvanhakijayhtiölle on vastoin korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätöstä KHO 2017:181. Lupahakemuksen siirto olisi pitänyt käsitellä kaivoslain mukaisesti luvan myöntämisen yhteydessä hakijan uskottavuus samalla arvioiden. Menettely vaikuttaa asiakirjan väärennökseltä.

Tukes on menetellyt virheellisesti, kun kairauksen ympäristövaikutuksia, lupamääräyksiä ja niiden luonnoksia, vakuusmäärää ja lausuntoja ei ole kuulutettu. Tukes on menetellyt asiaan osallisten kuulemisessa Århusin yleissopimuksen, teollisuuspäästädirektiivin ja hallintolain vastaisesti. Kunta, yhdistykset ja asianosaiset eivät ole saaneet riittävää selvitystä hankkeen vaikutuksista. Toiminnan vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin etuihin ei ole selvitetty riittävästi. Näille tahoille olisi tullut varata myös tilaisuus antaa vastine Tukesin vastineen, lupamääräysten ja yhtiön rajausten johdosta.

Valittajat ovat lisäksi esittäneet Tukesin toimintaan kohdistuvaa kantelunluonteista arvostelua muun muassa virheellisten ja harhaanjohtavien tietojen antamista koskien. Tukesin menettely on ollut luvanhakijaa suosivaa.

Luvan myöntämisen edellytyksiä koskevat valitusperusteet

Selvitykset ja näin ollen myös lupamääräykset koskien yleisiä ja yksityisiä etuja sekä ympäristöä, Naturaa, pohjavesiä, lajien suojelua, muita luonnonarvoja ja alueen muinaismuistoja ovat puutteellisia. Kairauksen kemiallisia ja muita ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty ja huomioitu asianmukaisesti. Haitallisten mineraalien esiintymistä kiviaineksessa ei ole selvitetty. Myöskään kaivannaisjätesuunnitelmaa ei ole laadittu. Toimet vaikutuksien lieventämiseksi ja rajoittamiseksi eivät ole riittäviä parhaan saatavilla olevan teknologian ja kaivoslain periaatteiden mukaisesti.

Pohjaveteen ja mahdollisesti lampiin, pienvesiin ja soiselle alueelle kohdistuvilla kairauksilla on todennäköisesti sekä välittömiä että pitkäaikaisia pinta- ja pohjavesivaikutuksia, jotka olisi tullut selvittää ja käsitellä vesi- ja ympäristölupamenettelyssä. Luvassa olisi pitänyt kieltää tutkimusojien kaivaminen suohon tai ojittamattomaan suohon. Lupapäätöksestä ei ilmene suunniteltuja kairauspaikkoja. Kairareikien kestävästä ja ympäristölle turvallisesta tukkimisesta ei ole selvitystä, vaikka se on välttämätöntä pinta- ja pohjaveden sekoittumisen estämiseksi. Tukes ei olisi myöskään saanut hyväksyä maanpinnan tason lähelle katkaistujen, ruostuvien kairaputkien jättämistä maastoon. Maastoon jäävät putket pilaavat ympäristöä ja aiheuttavat haittaa eläimille ja maastossa liikkujille. Kairaussoija on vaarallista jätettä. Kairaustoimintaa koskevat lupamääräykset ovat puutteellisia.

Toiminta alueella olisi uhanalaisten lajien vuoksi luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain vastaista. Kairaukset vaarantavat uhanalaiset lajit muun muassa toiminnassa käytettävien laitteiden ja ihmistoiminnasta aiheutuvan maaperän tallettamisen ja saastuneen kairausveden luontoon laskemisen vuoksi. Kairauksen pöly voi haitata eliöitä. Kairauksen meluvaikutusta muun muassa lintujen pesintään olisi tullut selvittää laajemmin. Maakotkan pesiä malminetsintäalueen läheisyydessä ei ole selvitetty. Lupapäätöksessä ei ole määräksiä pesien suoja-alueesta tai toiminnan vähimmäisetäisyydestä pesiin. Luvassa määrätty suoja-aika on liian lyhyt, ja se tulisi alkaa jo helmikuussa. Myöskään direktiivillä tai muuten suojeltujen lajien esiintymistä alueella ei ole selvitetty.

Suojaetäisyydet rakennuksiin ja piha-alueisiin on määritelty virheellisesti. Meluvaikutusten vuoksi toiminta pitäisi rajoittaa päiväaikaan ja lintujen pesimäajan ulkopuolelle. Ottaen huomioon alueella oleva asutus, toiminnanrajoitus tulisi ulottua myös loma-aikojen ulkopuolelle. Kairausmelun osalta lupapäätöksessä ei ole huomioitu myöskään valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia melutasojen ohjearvoja häiriintyvien kohteiden osalta.

Asetettavaksi määrätty vakuus on liian pieni, kun otetaan huomioon luvassa sallittu toiminta, kairauksen ympäristövaikutukset ja toiminnan suuret riskit. Vakuuden osalta olisi pitänyt ottaa huomioon kairauksen kohdistuminen pohjavesialueelle, mahdollisesti pintavesiin ja soiseen maastoon sekä toiminnan edellyttämä kairausputkien poistaminen ja kairausreikien tukkiminen. Lisäksi olisi pitänyt huomioida toiminnan edellyttämä riittävä tarkkailu ja vaikutusten seuranta esimerkiksi pohja- ja pintavesivaikutusten, jätteiden, kairauksen apuaineiden käytön ja haitallisten mineraalien esiintymisen suhteen. Vakuuden tulee kattaa myös riskit kiinteistöarvojen alenemisesta. Koska tutkimussuunnitelmaa ei ole esitetty, vakuuden riittävyyden arvioiminen suunnitellun toiminnan mukaisesti ei ole edes teoriassa mahdollista. Yhtiö ei ole vakavarainen tai uskottava toimija.

Kaivostoiminta alueella ei vaikuta taloudellisesti kannattavalta. Avolouhoksen tai muun kaivoksen toteuttaminen alueelle ei ole mahdollista, kun otetaan huomioon alueen luonnonarvot ja ympäristö. Kaivostoiminta olisi ristiriidassa alueen käytön suunnitelmien kanssa. Kunta on vastustanut lupaa maankäyttöön ja kaavoitukseen liittyvistä syistä. Kaivostoimintaan tähtäävä kairaaminen alueella olisi siten turhaa ja aiheuttaisi perustuslain vastaisesti haittaa maanomistajille, elinkeinonharjoittajille ja luonnonsuojelulle.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on varannut valittajille tilaisuuden täydentää valitustaan esittämällä selvitystä muun ohella valittajien valitusoikeudesta sekä Kuivajoki-yhdistys ry:n edustus-oikeudesta. *Valittajat* ovat täydentäneet valitustaan Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry:n ja Jari Natusen valitusoikeutta koskevilta osin.

Tukes on antamassaan lausunnossa vaatinut valituksen tutkimatta jättämistä Jari Natusen tekemänä, hylkäämistä muiden valittajien ja esitetyn oikeudenkäyntikuluvaatimuksen osalta. Tukes on vaatinut Kansalaisten kaivosvaltuuskunta – MiningWatch Finland ry:n ja Jari Natusen velvoittamista korvaamaan Tukesin oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen asiassa esitettyjen ilmeisen perusteettomien väitteiden vuoksi.

Yhtiö on antamassaan selityksessä vaatinut valituksen hylkäämistä. Yhtiö on katsonut, että Jari Natusella ei ole asiassa valitusoikeutta. Yhtiö on lisäksi vaatinut valittajien velvoittamista korvaamaan yhteisvastuullisesti yhtiön oikeudenkäyntikulut, koska valittamalla on pyritty käyttämään muutoksenhakujärjestelmää väärin yhtiön kustannuksella.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen.

Merkitään

Hallinto-oikeus on 3.3.2023 antamallaan välipäätöksellä numero 316/2023 hylännyt valituksen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki asiaa siltä osin kuin siinä on kysymys viranomaisen toimintaan kohdistuvasta hallintokantelun luonteisesta arvostelusta ja alueella aikaisemmin toimineiden yhtiöiden toiminnan selvittämisestä.

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Kuivajoki-yhdistys ry:n ja Jari Natusen tekemänä. Hallinto-oikeus on tutkinut valituksen Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry:n tekemänä.

Hallinto-oikeus hylkää asiakirjojen hankkimista ja Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun pyytämistä koskevat vaatimukset.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää valittajien, Tukesin ja yhtiön esittämät oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Perustelut

Hallintokantelun luonteinen arvostelu ja alueella aiemmin toimineiden kaivosyhtiöiden toiminnan selvittämistä koskevat vaatimukset

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tai muussa laissa.

Hallintolain 53 a §:n 1 momentin mukaan viranomaisen, siihen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi jokainen tehdä hallintokantelun toimintaa valvovalle viranomaiselle.

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n ja hallintolain 53 a §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen kuulu viranomaisen toimintaa koskevan hallintokantelun luonteisen arvostelun tutkiminen. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu myöskään kaivosyhtiöiden toimintatapojen jälkikäteinen selvittäminen. Tämän vuoksi asia on jätettävä mainituilta osin hallinto-oikeudessa tutkimatta.

Valituksen tutkimatta jättäminen Kuivajoki-yhdistys ry:n ja Jari Natusen tekemänä

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 40 §:n mukaan jos valitus tai muu hallintotuomioistuimelle toimitettu kirjelmä on puutteellinen, hallintotuomioistuimen on varattava kirjelmän laatijalle tilaisuus kohtuullisessa määräajassa täydentää sitä, jollei täydentäminen ole asian käsittelyn kannalta tarpeetonta. Täydennyspyynnössä on samalla ilmoitettava, millä tavoin kirjelmä on puutteellinen ja mitä täydentämisen laiminlyönnistä voi seurata.

Mainitun lain 81 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos valitus on jäänyt puutteelliseksi, vaikka valittajalle on varattu tilaisuus sen täydentämiseen.

Kuivajoki-yhdistys ry:n yhdistysrekisteriotteen mukaan yhdistyksen nimen kirjoittavat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi yhdessä sihteerin tai rahastonhoitajan kanssa. Valituksen yhdistyksen nimissä yksin allekirjoittaneella puheenjohtaja Mauri Huhtalalla ei ole siten oikeutta edustaa yhdistystä. Hallinto-oikeus on varannut valittajille tilaisuuden täydentää valitustaan muun ohella yhdistyksen edustus-oikeuden sekä yhdistyksen sääntöjen osalta uhallu, että valitus voidaan jättää tutkimatta, mikäli pyydettyjä täydennyksiä ja selvityksiä ei toimiteta hallinto-oikeudelle määräajassa. Kun hallinto-oikeudelle ei ole täydennyspyynnön johdosta toimitettu pyydettyä täydennystä yhdistyksen edustus-oikeudesta ja yhdistyksen sääntöjä, joiden perusteella yhdistyksen tarkoitusta ja siten kaivoslain 165 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valitus-oikeutta arvioidaan, edellytykset valituksen tutkimiselle Kuivajoki-yhdistys ry:n osalta puuttuvat, ja valitus on sen tekemänä jätettävä tutkimatta.

Kaivoslain 165 §:n 1 momentin mukaan muun ohella malminetsintä lupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta muun muassa asianosainen. Lainkohdan esitöiden (HE 273/2009 vp) mukaan asianosaisen valitus-oikeus olisi sillä, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea. Luvan hakijaa ja luvan kohteena olevaan alueeseen kuuluvan kiinteistön omistajaa olisi aina pidettävä asianosaisena. Perustelujen mukaan malminetsintä lupaa koskevan päätöksen vaikutuksiin liittyy epävarmuutta ja joudutaan tekemään ennakkoharkintaa. Sen vuoksi asianosaismääritelmän tulisi olla hieman laajempi kuin hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa (nykyisin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 7 §:n 1 momentissa) ja vastata kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohdassa määriteltyä asianosaista. Valitus-oikeuden saaminen ei edellyttäisi, että päätös välittömästi vaikuttaa valittajan etuun tai oikeuteen, vaan myös välilliset ja ei-oikeudelliset vaikutukset hyväksytään asianosaisuuden perusteiksi.

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin 3 kohtaa koskevien esitöiden (HE 273/2009 vp) mukaan asianosaisen käsite olisi hieman laajempi kuin hallintolain 11 §:ssä tarkoitettu vastaava käsite. Käsitteiden ero perustuu siihen, että asianosaisuus määräytyy malminetsinnässä suunnitelman ja tulevaisuusarvion kautta, kun hallintolain mukaisissa asioissa yhteys käsiteltävään asiaan on

käsittelyvaiheessa yleensä selkeämpi. Malminetsintälupahakemuksen osalta asianosaisia olisivat etenkin malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajat ja näihin 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla rinnastettavat. Riippuen malminetsintäluvan nojalla suunniteltujen malminetsintätoimenpiteiden laadusta ja laajuudesta, asianosaisia voivat tapauskohtaisesti olla myös malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen haltijat sekä muut 5 §:n 2 momentissa mainitut.

Jari Natunen on todennut valitusoikeutensa asiassa perustuvan siihen, että valituksen kohteena oleva päätös ja tätä edeltänyt lupahakemuksen siirtomenettely vaikuttavat hänen etuunsa, oikeuteensa ja velvollisuuteensa malminetsijänä, jonka oikeutta saada vastaava malminetsintäoikeus alueelle malminetsintälupahakemuksen siirtäminen loukkaa. Natunen ei ole esittänyt selvitystä siitä, että hänellä olisi kaivoslain nojalla voimassa oleva oikeus kyseessä olevaan alueeseen. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon edellä kaivoslain hallituksen esityksessä asianosaisuudesta todetut seikat, hallinto-oikeus arvioi, ettei valituksen kohteena olevalla päätöksellä ole sellaisia välittömiä, välillisiä tai ei-oikeudellisia vaikutuksia Natusen etuihin, oikeuksiin tai velvollisuuksiin malminetsijänä, joiden vuoksi häntä voitaisiin pitää nyt kysymyksessä olevassa asiassa kaivoslain 165 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna asianosaisena. Valitus on näin ollen jätettävä puuttuvan valitusoikeuden vuoksi hänen tekemäänään tutkimatta.

Asiakirjojen hankkimista ja Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun pyytämistä koskevat vaatimukset

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi. Hallintotuomioistuimen on tarvittaessa osoitettava asianosaiselle tai päätöksen tehneelle viranomaiselle, mitä lisäselvitystä asiassa tulee esittää. Pykälän 2 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on hankittava oma-aloitteisesti selvitystä siinä laajuudessa kuin käsittelyn tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus ja asian laatu sitä vaativat.

Valittajat ovat vaatineet, että hallinto-oikeuden tulee hankkia lupahakemuksen siirtoon ja sen käsittelyyn liittyvä kirjeenvaihto ja kaikki muut asiakirjat. Hallinto-oikeudelle toimitetuista asiakirjoista saatava selvitys huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että asia on ratkaistavissa jo asiassa esitettyjen asiakirjojen perusteella, eikä edellä mainittujen asiakirjojen hankkiminen ole siten tarpeen.

Valittajat ovat vaatineet Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun pyytämistä siitä, edellyttääkö vaarallinen kaivannaisjäte kaivoslaissa lupaedellytyksenä mainittua kaivannaisjätesuunnitelmaa, jäteveden ja kiinteän jätteen käsittelyn selvityksiä tai ympäristövaikutusten selvitystä. Asiassa ei ole tullut esille sellaista kysymystä, jonka johdosta ennakkoratkaisupyynnön tekeminen olisi tarpeen. Vaatimus on näin ollen hylättävä.

Menettelyn virheellisyyttä koskevat valitusperusteet

Lupahakemuksen siirtäminen

Lupahakemuksen siirtoa ja siihen liittyvien etuoikeuksien kirjaamista on pidetty vakiintuneen käytännön mukaan mahdollisena. Hakemuksen siirrosta ei kuitenkaan tule tehdä eikä siitä voidakaan tehdä valituskelpoista päätöstä (KHO 2017:181). Valituksen kohteena oleva päätös ei siten ole lainvastainen sillä valituksessa esitetyllä perusteella, että lupahakemuksen siirrosta ei ole tehty valituskelpoista päätöstä.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Tukes on kaivoslain 40 §:ssä edellytetyllä tavalla 7.2.2022 julkaistulla julkisella kuulutuksella tiedottanut yhtiön malminetsintälupahakemuksesta Iin kunnan ja Tukesin verkkosivuilla sekä Kaleva-lehdessä. Kuulutuksesta sekä kuulutuksen liitteenä olleesta lupahakemuksesta on käynyt ilmi muun ohella valtioneuvoston kaivostoiminnasta antaman asetuksen (391/2012) 26 §:ssä edellytetyt kuulutuksen sisällöllisiä vähimmäisvaatimuksia koskevat tiedot sekä alueella harjoitettavaa toimintaa ja alueen ympäristöolosuhteita kuvaavat tiedot.

Hallinto-oikeus toteaa, että kuulutuksen tarkoituksena on tiedottaa asian vireilläolosta ja varata tilaisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä tarjota mahdollisuus vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon varaamalla tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta. Kuulutisasiakirjoista on ilmennyt toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät tiedot asianmukaisten vaikuttamismahdollisuuksien varaamisen kannalta, eikä valituksessa tarkemmin yksilöityjen asiakirjojen tai tietojen ilmeneminen kuulutuksesta ole ollut asianmukaisten vaikuttamismahdollisuuksien varaamisen kannalta välttämätöntä.

Siltä osin kuin valituksessa on vedottu siihen, että kunnalle, yhdistyksille ja asianosaisille olisi tullut antaa tilaisuus vastineen antamiseen, hallinto-oikeus toteaa, että Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry ei ole kaivoslain 39 §:n 1 momentissa tarkoitettu muistutuksen tekemiseen oikeutettu asianosainen vaan pykälän 2 momentissa tarkoitettu mielipiteen ilmaisemiseen oikeutettu muu kuin asianosainen. Puheena oleva yhdistys ei ole ilmaissut asiassa mielipidettään, eikä Tukes ole pyytänyt yhtiöltä kaivoslain 42 §:ssä tarkoitettua selitystä lupahakemuksesta annettujen lausuntojen johdosta. Tähän nähden myöskään yhdistykselle ei ole tullut varata mainitussa pykälässä tarkoitettua mahdollisuutta vastaselityksen antamiseen. Sillä kysymyksellä, onko lupahakemuksesta tiedottamista koskeva menettely toimitettu lain mukaisesti alueen sijaintikunnan tai muiden asiaan mahdollisesti osallisten osalta, ei ole merkitystä yhdistyksen valitusta käsiteltäessä.

Asiassa ei näin ollen ole tapahtunut menettelyvirhettä valituksessa esitetyillä perusteilla. Tukesin menettely ei ole ollut Århusin yleissopimuksen, perustuslain tai kaivoslain vastaista.

Luvan myöntämisen edellytyksiä koskevat valitusperusteet

Asiassa saatu selvitys

Kysymyksessä oleva malminetsintäalue sijaitsee Iin kunnassa Särkijärven ympäristössä metsätalousmaalla.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY-keskus) malminetsintälupahakemuksesta antaman lausunnon mukaan malminetsintäalueella ei ole Natura-aluetta, perustettuja luonnonsuojelualueita tai luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Jännessuon Natura-alue (FI1101401) ja soidensuojelualue sijaitsevat malminetsintäalueen pohjoispään tuntumassa. Suojelualueet on rajattu 25–30 metrin vyöhykkeellä malminetsintäalueesta. ELY-keskuksen tiedossa ei ole, että malminetsintäalueella olisi uhanalaisten lajien esiintymispaikkoja. Jännessuon Natura-alueelta tiedossa on uhanalaista lintulajistoa. Pesinnän turvaamiseksi suojelualueen tuntumassa tehtävät mahdollisia häiriötä aiheuttavat toimenpiteet tulee ajoittaa pesimäkauden 15.4.–31.7. ulkopuolelle. Rajoitus koskee vain Natura-alueeseen rajautuvaa malminetsintäalueen pohjoisreunaa. Malminetsintäalueella tai sen lähialueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Malminetsintäalueella sijaitsee Karahkalamminsuu, joka on luonnontilainen suoalue. Jos luonnontilaisella suolla on välttämätöntä liikkua koneilla, tulee toimenpiteet suorittaa ainoastaan talviaikana, kun suo on jäässä ja lumikerros suojaa maastoa. Jos suolla on välttämätöntä kairata, tulee kairaussoija kerätä alustalle ja kuljettaa pois, jotta maa-aines ei leviä suokasvillisuuden päälle. ELY-keskus on katsonut, että malminetsintää voidaan alueella tehdä hakemuksessa esitetyillä menetelmillä, kun lausunnossa esitetyt kohteet ja tiedot huomioidaan koneellisten töiden suunnittelussa, ajoituksessa ja toteutuksessa. Erityisesti on huomioitava Natura-alueen läheisyys, luonnontilainen Karahkalamminsuu ja pienvedet.

Metsähallitus on malminetsintälupahakemukseen antamassaan lausunnossa todennut muun ohella, ettei sillä ole tällä hetkellä tiedossa, että hakemusalueella olisi uhanalaisten eläinten tai kasvien esiintymiä, petolintujen pesintää tai tunnettuja kulttuuriperintökohteita.

Pohjois-Pohjanmaan museo on antamassaan lausunnossa todennut, että malminetsintäalueella sijaitsee muinaismuistolailta rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Kyseessä on kiviröykkiökohde, joista toinen on halkaisijaltaan noin 10 metriä ja toinen noin seitsemän metriä.

Iin kunta ei ole antanut lausuntoa lupahakemuksen johdosta.

Oikeudellinen arviointi

Kysymystä siitä, voidaanko malminetsintäluvan voimassaoloa jatkaa, arvioidaan kaivoslaissa säädettyjen edellytysten ja esteiden perusteella. Kaivoslain 45 §:n mukaisesti lupa on myönnettävä, jos hakija osoittaa, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä.

Luvassa sallitun malminetsinnän osalta hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksessä olevissa malminetsintämenetelmissä on sinänsä kysymys ympäristövaikutuksiltaan pienimuotoisesta toiminnasta. Toiminta on luonteeltaan paikallista ja ajalliselta kestoaltaan rajallista. Malminetsintäluvan voimassaoloa jatkettaessa on kuitenkin valituksen kohteena olevan päätöksen tekohetkellä voimassa olleen kaivoslain 61 §:ssä (621/2011) säädettyjen malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytysten lisäksi tullut varmistua siitä, ettei luvan myöntämiselle ole ollut kaivoslain 46 §:ssä tarkoitettuja esteitä, eikä malminetsinnästä aiheudu kaivoslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia, kuten haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa taikka harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista. Näiden seikkojen arvioimiseksi lupahakemuksessa on tullut esittää muun ohella kaivoslain 34 §:n 2, 3 ja 5 momentin mukainen lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys kyseisissä momenteissa mainituista seikoista, kuten hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen käyttöä koskevasta rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta sekä toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Siltä osin kuin valituksessa on vedottu Natura-aluetta koskevien selvitysten puutteellisuuteen hallinto-oikeus toteaa, että Natura-arvioinnin tarveharkintaa varten laadituissa asiakirjoissa on esitettävä Natura-alueen kokonaiskuvaus ja suojeluarvoon vaikuttavat seikat, kuvaus lajeista ja niiden elinympäristöistä sekä niiden säilymiseen vaikuttavista tekijöistä samoin kuin lajien elinympäristöjen esiintymispaikat ja niiden kuvaus kartalla. Linnustokohteen Natura-arvioinnissa tulee suojeluperusteena olevien lintulajien lisäksi ottaa huomioon lajien elinympäristöjen ominaispiirteet ja hankkeen vaikutus näihin ominaispiirteisiin.

Malminetsintäalueen välittömään läheisyyteen sijoittuva Jännessuon Natura-alue on liitetty Natura 2000-verkoston luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC) ja lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA). Yhtiön lupahakemus ei ole sisältänyt tietoja Natura-arvioinnin tarveharkintaa varten, eikä valituksen kohteena olevasta päätöksestä ilmene, että myöskään Tukes olisi hankkinut näitä tietoja tai arvioinut muutoinkaan Natura-arvioinnin tarpeellisuutta. Tältä osin asiassa on menetelty virheellisesti. Kun kuitenkin otetaan huomioon, ettei toiminnan harjoittamista ole sallittu Natura-alueella, Natura-alueen suojeluperusteet, suunniteltujen malminetsintätoimenpiteiden laatu ja laajuus sekä valituksen kohteena olevassa päätöksessä annetut lupamääräykset etenkin suunniteltujen malminetsintätoimenpiteiden ajoittamisesta lintujen pesimäkauden ulkopuolelle suojelualan tuntumassa hallinto-oikeus katsoo, ettei asiassa jää tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä kysymyksessä olevan Natura-alueen luontoarvoihin kohdistuvien merkittävästi heikentävien vaikutusten aiheutumatta jäämisestä. Näin ollen luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi- ja lausunntomenettely ei ole tämän lupa-asian ratkaisemiseksi ollut tarpeen, eikä valituksen kohteena olevaa päätöstä ole tämän vuoksi syytä kumota ja palauttaa Tukesille uudelleen käsiteltäväksi.

Kaivoslaissa edellytetyn kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman osalta hallinto-oikeus toteaa, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun 2024:97 mukaan yhtiön lupahakemuksessa mainitusta yhtenä tutkimusmenetelmänä käytettävästä timanttikairauksesta syntyvä kairaussoija on kaivoslain 13 §:ssä tarkoitettua kaivannaisjätettä. Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaiset jätehuoltosuunnitelmassa esitettäväksi säädetyt tiedot voidaan korkeimman hallinto-oikeuden mukaan esittää malminetsinnässä syntyvän kaivannaisjätteen ominaisuudet huomioon ottaen erillisen suunnitelman sijaan myös muulla asianmukaisella tavalla hakemusasiakirjassa. Lupahakemuksessa on kuvattu yhtiön suunnittelemista syväkairauksista syntyvän kairaussoijan käsittelyä ja arvioitu kairaustoiminnan ympäristö- ja muita vaikutuksia. Yhtiön arvion mukaan jokaiseen kairauskohtaan jää pieni määrä kiveä, joka ei aiheuta ympäristöongelmia, koska määrä on vähäinen. Lupahakemuksesta ilmenevät tiedot huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että yhtiö on esittänyt lupahakemuksen ratkaisemiseksi riittävät tiedot kaivannaisjätteen osalta. Asiassa saadun selvityksen perusteella alueet, joille kairaussoija nousee kairausreikien läheisyyteen, eivät sijaitse pohjavesialueella. Luonnontilainen Karahkalamminsuu on otettu valituksen kohteena olevan päätöksen lupamääräyksissä huomioon muun ohella siten, että mahdollisesti maan päälle kertyvä kairaussoija on määrätty kerättäväksi pois maastosta Karahkalamminsuon alueella toimittaessa. Kun otetaan huomioon alueen olosuhteet, maan pinnalle nousevan kairaussoijan vähäinen määrä ja sen käsittelystä saatu selvitys, myös lupamääräyksiä kaivannaisjätteen käsittelyn osalta voidaan pitää riittävinä.

Muilta osin hallinto-oikeus toteaa, ettei valituksessa ole esitetty eikä asiassa ole muutoinkaan ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella olisi katsottava, että kaivoslain ja se nojalla annettujen säädösten mukaisen lupaharkinnan kannalta tarpeellisten ja luotettavien selvitysten esittäminen olisi laiminlyöty. Lupahakemus on sisältänyt lupaharkinnan kannalta riittävän kaivoslain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettun selvityksen valituksessa mainituista seikoista. Siltä osin kuin valittajat ovat vedonneet haitallisten mineraalien esiintymisen selvittämiseen malminetsintäalueella, hallinto-oikeus toteaa, ettei asiassa ole valituksen tai yhtiön hakemuksen johdosta annettujen lausuntojen perusteella ilmennyt, että malminetsintäalueella olisi sellaisia haitallisia mineraaleja, joiden esiintymistä olisi ollut lupaharkinnan kannalta tarpeen selvittää.

Hallinto-oikeus katsoo, että Tukes on huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Valituksenalaisella päätöksellä ei ole eikä olisi voitukaan myöskään myöntää lupaa malminetsintään kaivoslain 7 §:n 5 kohdan (621/2011) vastaisesti 150 metriä lähemmäksi asumiseen tai työntekoon tarkoitettua rakennusta tai yksityistä piha-alueetta ilman asianomaisen oikeudenhaltijan suostumusta. Asiassa saadun selvityksen mukaan Iin kunta ei ole vastustanut luvan myöntämistä. Asiassa ei ole yhtiön hakemuksen johdosta annettujen lausuntojen perusteella tai muutoinkaan ilmennyt, että malminetsintäluvan voimassa olon jatkamiselle olisi ollut kaivoslain 46 §:ssä mainittua estettä. Valituksen kohteena olevassa päätöksessä on myös otettu huomioon ELY-keskuksen lausunnossa esiin tuodut luonnonarvojen

suojelamiseen liittyvät seikat. Siltä osin kuin valituksessa on vedottu tutkimusojien tekemiseen, hallinto-oikeus toteaa, ettei valituksen kohteena olevalla päätöksellä ole sallittu tutkimusojien taikka -kaivantojen tekemistä. Malminetsintäalueen sijainti, suunnitellun malminetsinnän laatu ja laajuus sekä annetut lupamääräykset huomioon ottaen malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ei voida valituksessa esitetyillä perusteilla katsoa aiheutuvan päätöksentekohetkellä voimassa olleen kaivoslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia. Toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen annettuja lupamääräyksiä on pidettävä riittävinä.

Tukes on valituksen kohteena olevalla päätöksellään määrännyt malminetsintäaluetta koskevan malminetsintälupakohtaisen 2 000 euron vakuuden kaivoslain 15 §:ssä (621/2011) tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten.

Määrättävän vakuuden tarkoitus on varmistaa kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttäminen. Tukes on vakuutta määrätessään ottanut huomioon malminetsintäalueen olosuhteet, toiminnan laadun ja laajuuden sekä annetut lupamääräykset. Asiassa ei ole annettujen lausuntojen perusteella tai muutoinkaan ilmennyt sellaisia malminetsintäalueeseen liittyviä erityispiirteitä, joiden perusteella vakuuden määrää ei alueen olosuhteet sekä luvan mahdollistamien etsintätoimien laatu ja laajuus huomioon ottaen olisi pidettävä riittävinä malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvan vahingon ja haitan sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Valituksen kohteena olevalla päätöksellä on ratkaistu kysymys kaivoslain (621/2011) nojalla myönnettävästä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista harkittaessa ei ratkaista kysymystä kaivoslupaa edellyttävän varsinaisen kaivostoiminnan harjoittamisen edellytyksistä, eikä lupaharkinnassa merkitystä ole lähtökohtaisesti sillä, voidaanko alueelle myöhemmin myöntää mainituissa laissa tarkoitettu kaivoslupa. Valituksen kohteena olevalla päätöksellä ei ole ratkaistu myöskään kysymyksiä ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvan päästöistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä tai vesilain soveltamisalaan kuuluvan pohja- ja pintavesien laadun ja määrän muutoksiin liittyvistä seikoista. Nämä seikat ratkaistaan mainituissa lupamenettelyissä tarvittaessa erikseen. Edellä todetuilla seikoilla ei siten ole merkitystä malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan päätöksen lainmukaisuutta arvioitaessa.

Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi täyttyvät. Valituksen kohteena olevan päätös ei ole esitetyillä valitusperusteilla lainvastainen, eikä syytä päätöksen kumoamiseen ole.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen

oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle. Pykälän 3 momentin mukaan yksityinen asianosainen voidaan 1 ja 2 momentista poiketen velvoittaa korvaamaan viranomaisen oikeudenkäyntikuluja vain, jos yksityinen asianosainen on esittänyt ilmeisen perusteettoman vaatimuksen.

Asiassa annettu ratkaisu ja asian laatu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittajat ja yhtiö vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan. Osapuolten oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset on siten hylättävä.

Koska valittajien ei voida katsoa esittäneen edellä mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmeisen perusteetonta vaatimusta, myös Tukesin oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Kaivoslaki 9 § 1 ja 2 mom, 10 § 1 mom, 11 § 1 mom ja 51 § (621/2011)

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 143 § 1 mom

Ympäristönsuojelulaki 112 § 1 mom 2 k

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 ja 4 k

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §, 12 § ja 13 §

Muutoksenhaku

Tämä päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen antopäivä näkyy päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anne-Mari Keskitalo, Laura Juntunen ja Saija Mustola.

Esittelevä jäsen

Saija Mustola

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Valittajien yhdyshenkilö Jari Natunen, kirjeitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan yhdyshenkilön on tämän päätöksen vastaanotettuaan ilmoitettava sen tiedoksisaannista muille valittajille. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa, josta valittajat vastaavat yhteisvastuullisesti

Jäljennös maksutta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, sähköpostitse

GLR Finland Oy:n asiamies Hannu Ahola, sähköpostitse

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, sähköpostitse

Sähköpostitse Iin kunnanhallitus, jonka on julkaistava viipymättä tieto tästä päätöksestä kuntalain 108 §:ssä säädettyinä kunnan ilmoituksena.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>